



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИВАТНА УСТАНОВА  
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ  
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ  
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра гуманітарної та соціально-економічної  
підготовки

## ЛОГІКА ТА ОСНОВИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА  
навчальної дисципліни

підготовки

бакалаврів

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

053 Психологія

(код і найменування спеціальності)

2023 рік

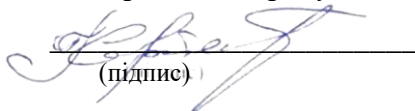
Робоча програма навчальної дисципліни «Логіка та основи критичного мислення» спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти II курсу.

Розробник: Стояцька Ганна Михайлівна, доцент, кандидат філософських наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Протокол від «28» серпня 2023 року № 01

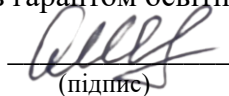
Зав. кафедри

  
(підпис)

к. істор. н. Д. В. Коротенко  
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «29» серпня 2023 року

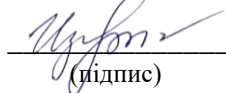
Гарант освітньої програми

  
(підпис)

к. псих. н. М. М. Ярошко  
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «30» серпня 2023 року

Завідувач навчально-методичного відділу

  
(підпис)

І. В. Зеркаль  
(прізвище та ініціали)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	вибіркова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	вихідна	вихідна
Курс	II	II
Семестр	3	3
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	1	1
Годин на аудиторне вивчення	30	8
Годин на самостійне вивчення	60	82
Форма підсумкового контролю	залік	залік

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Логіка та основи критичного мислення» є формування та систематизація культури мислення, вдосконалення навичок аргументування думок, культури доведення, переконання, критичного освоєння дійсності, напрацювання алгоритмів міркування згідно з логічними законами, раціональної побудови внутрішньо непротиворічливого, взаємообумовленого зв'язку думок та тверджень. Коректна аргументація, успішне користування техніками та методами спрощування та доведення є відмінною рисою освіченого педагога. Тому успішне освоєння теоретичних та практичних положень нормативного курсу «Логіка та основи критичного мислення» є невід'ємною складовою його підготовки.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. Вивченню дисципліни повинно передувати отримання компетентностей з таких навчальних дисциплін (за умови наявності у структурі навчального плану): «Філософія», «Психологія».

## 3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Логіка та основи критичного мислення» забезпечує набуття здобувачами освіти ряду *компетентностей*.

**Компетентності, що формуються:**

**ЗК4.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК5.** Здатність бути критичним і самокритичним.

**ЗК6.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

**СК1.** Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

**СК2.** Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

**СК3.** Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

**СК4.** Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

**СК6.** Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження

**СК7.** Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

**Програмні результати навчання:**

**ПР1.** Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

**ПР2.** Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

**ПР3.** Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

**ПР4.** Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

**ПР10.** Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

Найважливіші світоглядні ідеї та категорії, що підлягають засвоєнню під час вивчення дисципліни:

- 1) закони правильного мислення та операції з його формами;
- 2) особливості та закономірності абстрактно-знакового способу мислення;
- 3) основні риси та властивості логічного мислення: послідовність, доказовість, непротирічливість;
- 4) правила та шляхи виведення нового знання шляхом чистих міркувань;
- 5) логічні основи аргументації та правила побудови версій;
- 6) правила та прийоми ведення професійної суперечки, обстоювання власної думки;
- 7) прийоми маніпулювання співрозмовником, які повинні бути викриті в процесі виховання та педагогічної практики.

За умови успішного вивчення дисципліни ЗВО мають:

**знати:**

**1)на понятійному рівні:** як свідомо користуватися вихідними принципами правильного мислення; аналізувати та критично оцінювати найважливіші досягнення сучасної педагогічної науки та застосовувати засоби і технології інтеркультурної взаємодії;

**2)на фундаментальному рівні:** як аргументовано відстоювати власну правоту перед іншими;

**3)на практично-творчому рівні:** як аргументовано заперечувати іншим, якщо їхні думки видаються помилковими.

**вміти:**

**1)на репродуктивному рівні:** виконувати професійну роботу педагога з постійним застосуванням логічних прийомів і методів: визначень, класифікацій, поділів, аргументацій, спростувань; виробляти навички чіткого формулювання стрункої переконливої думки;

**2)на алгоритмічному рівні:** критично оцінювати процес виховання, мати чітке уявлення про його структуру та закони побудови з огляду на закони мислення, виявляти протиріччя в ній, виявляти недоліки та вдосконалювати; логічно правильно складати супроводжуючу документацію педагога: протоколи, акти, накази; приймати правильні, обґрунтовані рішення по конкретних суперечливих справах;

**3)на евристичному рівні:** використовувати логічну аргументацію для розуміння нормативної та девіантної поведінки, розуміння мовних виразів специфічного середовища різноманітних субкультур, природи раціонального нігілізму;

**4)на творчому рівні:** застосовувати логічні методи в процесі прогнозування розвитку і оцінки діяльності педагогічного процесу; розуміти самому і вміти пояснити іншим складні політико-правові процеси і ситуації, зміст конкретних виховних положень.

#### **4. Зміст програми навчальної дисципліни**

##### **ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І ЗНАЧЕННЯ ЛОГІКИ. ОСНОВНІ ФОРМИ МИСЛЕННЯ.**

Короткий нарис історії логіки. Традиційна формальна логіка і сучасна символічна логіка. Предмет формальної логіки. Специфіка логіки як науки. Мислення як об'єкт логіки. Зміст і форма мислення. Істинність і правильність мислення. Закони мислення. Мова логіки. Природні і штучні мови. Семантичні категорії природної мови. Мова логіки висловлювань. Мова логіки предикатів. Значення логіки. Поняття про логічні закони в традиційній та сучасній логіці. Основні риси правильного мислення: визначеність, непротирічливість, послідовність і обґрунтованість.

##### **ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ ЯК ФОРМА МИСЛЕННЯ.**

Поняття як форма мислення. Зміст і обсяг поняття. Закон зворотного відношення між змістом і обсягом поняття. Види понять. Відносини між поняттями. Логічні операції з поняттями. Узагальнення і обмеження понять. Визначення понять. Правила визначення понять. Логічний поділ понять. Правила поділу понять. Класифікація.

##### **ТЕМА 3. СУДЖЕННЯ ТА ОСНОВНІ ЗАКОНИ ЛОГІКИ.**

Судження як форма мислення. Судження і пропозиція. Види і склад простих суджень. Класифікація категоричних суджень. Логічний квадрат. Правила розподіленості термінів у категоричних судженнях. Відносини між категоричними судженнями. Судження з відношенням. Властивості двомісних відносин. Модальні судження.

Закон тотожності. Закон несуперечності. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави.

##### **ТЕМА 4. СКЛАДНІ СУДЖЕННЯ ТА ПОБУДОВА ТАБЛИЦЬ ІСТИННОСТІ.**

Види суджень і табличне визначення їх істинності. Поняття логічного закону (тотожнісно-істинної формули). Логічні відношення між складними судженнями. Відношення логічної рівнозначності. Відношення логічного слідування. Заперечення складного судження.

##### **ТЕМА 5. ДЕДУКТИВНІ УМОВИВОДИ. ВИСНОВКИ З ПРОСТИХ СУДЖЕНЬ (ВИСНОВКИ ЛОГІКИ ПРЕДИКАТИВ).**

Поняття умовиводу. Види умовиводів. Дедуктивні умовиводи з простих суджень. Безпосередні умовиводи і їх види. Простий категоричний силігізм. Загальні правила силігізму. Фігури категоричного силігізму. Модуси категоричного силігізму. Логічні помилки в силігізмі. Скорочений силігізм (ентимема). Пізнавальна роль дедукції.

##### **ТЕМА 6. ДЕДУКТИВНІ УМОВИВОДИ. ВИСНОВКИ З СКЛАДНИХ СУДЖЕНЬ (ВИСНОВКИ ЛОГІКИ ВИСЛОВЛЮВАНЬ).**

Чисто умовні умовиводи і їх різновиди (модуси). Умовно-категоричні умовиводи і їх модуси. Розділово-категоричні умовиводи і їх модуси. Умовно-розділові (лемматичні) умовиводи і їх види. Перевірка правильності умовиводів із складних суджень.

##### **ТЕМА 7. НЕДЕДУКТИВНІ УМОВИВОДИ. ІНДУКЦІЯ І АНАЛОГІЯ.**

Поняття недедуктивних умовиводів. Індуктивні умовиводи та їх види. Повна і неповна індукція. Наукова індукція та її види. Індукція на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Методи встановлення причинних зв'язків. Умовиводи за аналогією.

Аналогія властивостей. Аналогія відносин. Аналогія несувора (неточна). Аналогія сувора(точна). Аналогія закону. Аналогія права.

### ТЕМА 8. ЛОГІЧНІ ОСНОВИ АРГУМЕНТАЦІЇ.

Поняття аргументації та її види. Доказ і його структура. Прямий і непрямий доказ. Спростування, його види та способи. Правила і помилки доказів і спростування. Паралогізм. Софізм. Парадокс.

### 5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											Форма контролю		
	усьог о	денна форма					усьог го	Заочна форма						
		л	у	т	о	м		л	у	т	о		м	
	ла	бу	ла	бу	ла	бу	ла	бу	ла	бу	ла	бу	с.р.	
1 Тема 1. Предмет і значення логіки. Основні форми мислення.	12	2	2			8	12	2					10	14 У, Т
Тема 2. Поняття як форма мислення.	14	2	2			10	10						10	У, ПК, Т
Тема 3. Судження та основні закони логіки.	12	2	2			8	12	2					10	У, ПК, Т
Тема 4. Складні судження та побудова таблиць істинності.	14	2	2			10	14						14	К, Т
Тема 5. Дедуктивні умовиводи. Висновки з простих суджень (висновки логіки предикатів).	12	2	2			8	14						14	КР, Т
Тема 6. Дедуктивні умовиводи. Висновки з складних суджень (висновки логіки висловлювань).	12	2	2			8	14						14	Т
Тема 7. Недедуктивні умовиводи.	12	2	2			8	12	2						Т

Індукція аналогія. і													
Тема 8. Логічні основи аргументації.	2	2				2	2						Т
<b>Всього</b>	<b>90</b>	<b>16</b>	<b>14</b>			<b>60</b>	<b>90</b>	<b>8</b>					<b>82</b>

Форми контролю: усне опитування – У  
 контрольні роботи – КР  
 перевірка конспектів – ПК  
 тестування – Т  
 колоквиум – К  
 інші - \_\_\_\_\_

#### 6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Предмет і значення логіки. Основні форми мислення.	2	2	1
2	Поняття як форма мислення.	2		1
3	Судження та основні закони логіки.	2	2	1
4	Складні судження та побудова таблиць істинності.	2		1
5	Дедуктивні умовиводи. Висновки з простих суджень (висновки логіки предикатів).	2	2	1
6	Дедуктивні умовиводи. Висновки з складних суджень (висновки логіки висловлювань).	2		1
7	Недедуктивні умовиводи. Індукція і аналогія.	2		1
8	Логічні основи аргументації.	2	2	1
<b>Усього годин</b>		<b>16</b>	<b>8</b>	<b>8</b>

#### 7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Судження та основні закони логіки.	2		5
<b>Усього годин</b>		<b>2</b>		<b>5</b>

#### 8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Предмет і значення логіки. Основні форми мислення.	2		4
2	Поняття як форма мислення.	2		4

3	Судження та основні закони логіки.	2		4
4	Складні судження та побудова таблиць істинності.	2		4
5	Дедуктивні умовиводи. Висновки з простих суджень (висновки логіки предикатів).	2		4
6	Дедуктивні умовиводи. Висновки з складних суджень (висновки логіки висловлювань).	2		4
7	Недедуктивні умовиводи. Індукція і аналогія.	2		4
<b>Усього годин</b>		<b>14</b>		<b>28</b>

### 9. Теми лабораторних занять (не передбачено)

10.

### 11. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Предмет і значення логіки. Основні форми мислення.	8	4	1
2	Поняття як форма мислення.	10	10	1
3	Судження та основні закони логіки.	8	12	2
4	Складні судження та побудова таблиць істинності.	10	12	2
5	Дедуктивні умовиводи. Висновки з простих суджень (висновки логіки предикатів).	8	12	1
6	Дедуктивні умовиводи. Висновки з складних суджень (висновки логіки висловлювань).	8	10	1
7	Недедуктивні умовиводи. Індукція і аналогія.	8	12	1
8	Логічні основи аргументації.		10	
<b>Усього годин</b>		<b>60</b>	<b>82</b>	<b>9</b>

### 12. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

#### Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

##### Самостійно опрацюйте наступні питання.

1. Основні існуючі дефініції поняття «Логіка».
2. Основні характеристики понять «мислення», «свідомість», абстрактне мислення».
3. Характеристика основних формально-логічних законів.
4. Поняття про логічну форму і логічний закон.
5. Семантичні категорії природної мови.
6. Мова логіки висловлювань.
7. Мова логіки предикатів.

#### Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

##### Самостійно опрацюйте наступні питання.

1. Обмеження і узагальнення понять.
2. Визначення понять. Правила визначення понять.
3. Поділ понять. Класифікація.

#### Завдання для самостійної роботи до Тем 3-4:

##### Самостійно опрацюйте наступні питання.

1. Категоричні судження (А, Е, І, О).
2. Відносини між категоричними судженнями за значеннями істинності. «Логічний квадрат» в діяльності правника.
3. Судження з відношенням.
4. Модальні судження.



5. Складне судження і його види.

**Завдання для самостійної роботи до Теми 5:**

**Побудуйте безпосередні умовиводи – перетворення, обернення, протиставлення предикату – з наступного:**

1. Всі силлогізми є думками.
2. Деякі підозрювані не мають алібі.
3. Деякі студенти - майстри спорту.
4. Жоден кит не є рибою.
5. Всі розумне дійсно.
6. Ніщо розумне не ставить мене в глухий кут.
7. Деякі художники не були визнані за життя.
8. Деякі комп'ютери «розуміють» усне мовлення.
9. Вчення про силлогістиці створив Аристотель.
10. Будь-яка книга має свого автора.
11. Деякі депутати - економісти.
12. Жоден підроблений документ не є доказом.

**Завдання для самостійної роботи до Тем 6-7:**

1. Навести власні, оригінальні приклади правильних модусів умовних силлогізмів.
2. Навести власні, оригінальні приклади правильних модусів розділово-категоричного силлогізму.
3. Навести власні, оригінальні приклади правильних модусів умовно-розділового силлогізму.

**12. Методи навчання:**

**Загальні:**

1. **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; лекція; дискусія.
2. **Наочні** методи навчання: демонстрування, самостійне спостереження.
3. **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
4. **Активні** методи навчання: дискусія, метод кейсів.
5. **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** вирішення тестових завдань із застосуванням спеціальних тестових програм.

**Методи навчання відповідно до програмних результатів:**

**ПР01.**навчальна дискусія, презентація, робота в малих групах, індивідуальні роботи

**ПР 03.**презентація, робота в малих групах, індивідуальні роботи, демонстрація

**ПР 09.**навчальна дискусія, презентація, робота в малих групах, індивідуальні роботи, демонстрація

**13. Методи контролю**

оцінка вирішення типових завдань;  
тести по окремих розділах дисципліни і дисципліні в цілому;  
виконання практичних завдань;  
усне опитування під час занять;  
дистанційний контроль;  
підсумковий тест/екзамен.

### 14. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання та самостійна робота								Нідивидуальний Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8			
Поточний контроль								10	40	100
5	5	9	5	5	5	5	2			
Контроль самостійної роботи								10	40	100
1	1	2	2	1	1	1				

#### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
83–89	<b>B</b>	добре	
75–82	<b>C</b>		
68–74	<b>D</b>	задовільно	
60–67	<b>E</b>		
35–59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

#### КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
<b>Відмінно</b>	90–100	<b>A</b>

ставиться, якщо студент:

- грунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

**Оцінка «відмінно»** виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
------------------------	-----------------------	----------------

<b>Добре</b>	83–89	<b>B</b>
	75–82	<b>C</b>

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка «5», але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

**Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B)** – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

**Оцінка «добре» (75–82 бали, C)** – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
<b>Задовільно</b>	68–74	<b>D</b>
	60–67	<b>E</b>

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

**Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D)** – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

**Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E)** – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
<b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b>	35–59	<b>FX</b>
<b>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням</b>	0–34	<b>F</b>

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

### 15. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування, тестування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

#### Перелік залікових питань

1. Логіка як наука, основні етапи її розвитку.
2. Традиційна формальна логіка.
3. Закони формальної логіки. Формальна і діалектична логіка.
4. Поняття, (визначення). Методи творення понять (аналіз, порівняння, абстрагування, синтез).
5. Знак та його значення. Семіотика як наука про знаки.
6. Поняття і образ. Поняття і ім'я. Взаємозв'язок образу, емоцій і поняття в процесі мислення.
7. Зміст і обсяг поняття. Співвідношення між обсягом і змістом поняття.
8. Типи співвідношення обсягів понять.
9. Види понять. Поділ понять.
10. Визначення понять і його правила.
11. Помилки при визначенні. Визначення в професійній діяльності.
12. Судження: його структура. Судження і речення. Основні види суджень.
13. Види поділу суджень.
14. Розподіленість термінів у простих атрибутивних судженнях.
15. Співвідношення між судженнями, логічний квадрат.
16. Складні судження. Логічні та граматичні сполучники.
17. Таблиці визначень істинності логічних сполучників. Метод таблиць істинності.
18. Види умовиводів.
19. Безпосередні умовиводи (перетворення, обернення, протиставлення предикату).
20. Опосередковані (дедуктивні, індуктивні, традуктивні) умовиводи.
21. Правильність та істинність міркувань. Поняття силогізму.
22. Структура силогізму. Аксиоми силогізму.
23. Фігури і модуси категоричного силогізму. Правила простого категоричного силогізму та його модусів.
24. Скорочені силогізми. Складні силогізми. Складно-скорочені силогізми.
25. Силогізм зі складними і простими засновками.
26. Логіка висловлювань. Основні закони логіки висловлювань.
27. Закон тотожності.
28. Закон суперечності.
29. Закон виключного третього.
30. Закон достатньої підстави.
31. Типи висловлювань і схеми правильних міркувань.
32. Індуктивний умовивід і його структура. Правила індукції.
33. Види індукції (повна і неповна індукція); види неповної індукції.
34. Метод наукової індукції.
35. Індуктивні висновки про причинний зв'язок ; методи становлення причинного зв'язку; помилки в індуктивних умовиводах.
36. Аналогія проста, поширена, строга, нестрога.
37. Мислинневий експеримент і його роль у науковому дослідженні.
38. Гіпотеза та її види. Підтвердження і спростування гіпотези.
39. Роль гіпотези в науковому пізнанні.
40. Доведення та його структура. Види доведення.
41. Метод підтвердження і спростування тези в генетичному доведенні.
42. Спростування та його види.
43. Логічні правила доведення і спростування та їх порушення (паралогізми і софізми).

44. Види доведення. Генетичне доведення.
45. Методи підтвердження тези.
46. Види суперечок та їх сутність.
47. Логіка та юридична практика.
48. Діалектична логіка як логіка наукового досягнення.
49. Запитання та його види.
50. Роль запитань у педагогічній практиці.

### **16. Методичне забезпечення**

- 1) робоча навчальна програма дисципліни;
- 2) екзаменаційні матеріали;
- 3) конспекти лекцій;
- 4) інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 5) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів.

### **17. Рекомендована література**

#### **Підручники**

1. Бандурка О.М., Тягло О. В. Юридична логіка [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / О. М. Бандурка,; Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Золота миля, 2017. 215 с.
2. Жижченко В.П. Логіка [Текст] : підручник / В. П. Жижченко ; Нац. техн. ун-т "Дніпров. політехніка". Дніпро : НТУ "ДП", 2019. 347 с.
3. Сучасна логіка [Текст] : підручник : [у 2 ч.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2016. 2018.  
Ч. 1 : Класична логіка / А. Є. Конверський. 2016. 91 с.  
Ч. 2 : Некласична логіка / [І. В. Хоменко та ін.]. 2018. 159 с.
4. Жеребкін В. Є. Логіка : підручник / В. Є. Жеребкін. 11-те вид., виправл. К. : Знання, 2011. 264 с.
5. Партико З.В. Логіка (теоретичні основи та прикладне застосування в мас-медіа) [Текст] : підручник / З. В. Партико. Київ : Ліра-К, 2018. 331 с.
6. Конверський А. Є. Логіка : підручник / А. Є. Конверський ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2-ге вид., випр. Київ : Київський університет, 2017. 390, [1] с.
7. Тофтул М. Г. Логіка : підручник / М. Г. Тофтул. 2-е вид., перероб., доп. К. : Академія, 2008. 400 с.
8. Хоменко І. В. Логіка : підруч. для студ. ВНЗ / І. В. Хоменко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Центр учбової літератури, 2007. 335 с.
9. Хоменко І. В. Логіка для юристів : підручник / І. В. Хоменко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Юрінком Інтер, 2004. 223 с.
10. Шепетяк О. М. Логіка : підруч. для студентів ВНЗ / Олег Шепетяк. Київ : Фенікс, 2015. 254 с.
11. Юридична логіка : підручник / [В. С. Бліхар та ін. ; за наук. ред. проф. В. С. Бліхара] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 247 с.

#### **Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:**

12. Алексюк І.А. Логіка. Вступний курс [Текст] : навч. посіб. / І. А. Алексюк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2017. 366 с.
13. Архипова Є. О. Логіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Архипова Є. О., Піхорович В. Д., Потіщук О. О. ; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2015. 182 с.

14. Гасяк О. С. Формальна логіка. Розв'язкові процедури, алгоритми, словник базових термінів і понять : навч. посіб. / О. С. Гасяк ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Чернівці : Рута, 2015. 543 с.
15. Гвоздік О. І. Логіка доказування в юрисдикційному процесі [Текст] : навч. посіб. / О. І. Гвоздік, В. В. Кощинець ; Нац. акад. прокуратури України. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. 129 с..
16. Демірська І.О. Логіка [Текст] : навч.-метод. посіб. / І. О. Демірська ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2018. 131 с.
17. Логіка [Текст] : посіб. для підгот. до іспиту / [О. М. Юркевич та ін.]. 2-ге вид., випр. Харків : Право, 2018. 130, [1] с.
18. Карамішева Н. В. Логіка і правознавство. Теоретичні питання та практичні завдання : навч. посіб. для студ. юрид. ф-ту / Н. В. Карамішева ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 118 с.
19. Кулик О. В. Посібник до вивчення курсу «Логіка» [Текст] / О. В. Кулик. Д. : РВВ ДНУ, 2016. 24 с.
20. Куліченко В. В. Логіка (юридична логіка) : навч. посіб. / В. В. Куліченко. Херсон : Олді-плюс, 2018. 143 с.
21. Логіка : посіб. для підгот. до іспиту / [О. М. Юркевич та ін.]. Харків : Право, 2016. 130, [1] с.
22. Логіка : словник-довідник / авт.-уклад. М. Г. Тофтул. К. : Академія, 2012. 309 с.
23. Логіка [Текст] : навч. посіб. для студентів усіх напрямів підгот. / Тімченко О. П. [та ін.] ; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 243 с.
24. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Логіка» : / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого» ; [уклад.: О. М. Юркевич та ін.]. Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. 89 с.
25. Нікітченко М. С. Прикладна логіка : навч. посіб. / М. С. Нікітченко, С. С. Шкільняк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2013. 277 с.
26. Поляков В. Г. Логіка : задачник : [навч. посіб. для викладачів і студентів ВНЗ] / Поляков В. Г. Луцьк : Твердиня, 2015. 258 с.
27. Тофтул М.Г. Логіка [Текст] : навчальний посібник для юристів (короткий виклад) / М. Г. Тофтул ; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир : ОП "Житомирська облдрукарня", 2007. 224 с.
28. Формальна логіка : корот. слов.-довід. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича ; авт.-уклад. О. С. Гасяк. Чернівці : Рута, 2015. 199 с.
29. Шенгерій Л. М. Логіка : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Л. М. Шенгерій, А. В. Антоненко ; за заг. ред. проф. Л. М. Шенгерій ; Полтав. держ. аграр. акад. Полтава : РВВ ПДАА, 2013. 102 с.
30. Юрченко Л. І. Логіка : навч.-метод. посіб. / Л. І. Юрченко, О. М. Варипаєв ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : ХДУХТ, 2016. 177 с.

#### **Монографії та інші наукові видання:**

31. Юридична аргументація. Логічні дослідження [Текст] : монографія / [Юркевич О. М. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Юркевич. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2015. 331, [1] с.
32. Щербина О. Ю. Логіка та юридична аргументація : монографія / О. Ю. Щербина ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2013. 303 с.
33. Юркевич О. М. Деонтична логіка / О. М. Юркевич // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. – Харків, 2017. – Т. 2: Філософія права. – С. 198–202.
34. Войтенко Д.О. Логіка в запитаннях та відповідях за списком екзаменаційних питань

- 2018/2019 навчального року з вирішенням практичних завдань до іспиту [Текст] : навч. посіб. для студентів, що готуються до іспиту з логіки / Д. О. Войтенко, С. В. Качурова, О. П. Невельська-Гордєєва ; за ред. О. П. Невельської-Гордєєвої. Харків : Право, 2019. 125 с.
35. Arp R., Barbone S., Bruce M. (eds.) *Bad arguments: 100 of the most important fallacies in Western philosophy*. New York: Wiley-Blackwell, 2018. 450 p.
  36. Baronett S. *Logic*. Oxford, 2015. 744p.
  37. Beall Jc, Logan S.A. *Logic: The Basics*. 2nd Edition. Routledge, Taylor & Francis Group, NY, USA, 2017. 314 p.
  38. Cavender N., Kahane H. *Logic and Contemporary Rhetoric*. Twelfth Edition. Cengage, 2013. 416 p.
  39. Cieśliński C. *The Epistemic Lightness of Truth: Deflationism and its Logic*. Cambridge University Press, 2018. 280 p.
  40. Cook R.T. *Paradoxes*. N.-Y.: Polity, 2013. 2000 p.
  41. Copi I.M., Cohen C., McMahon K. *Introduction to logic*. New York: Pearson, 2014. 646 p.
  42. DeLancey C.A *Concise Introduction to Logic*. New York, USA: Open SUNY Textbooks, 2017. 223 p.
  43. Gensler H.J. *Introduction to Logic*. 3rd ed. Routledge, 2017. 527 p.
  44. Glenn H., Smith L. *Law and the New Logics*. Cambridge University Press, 2017. 300 p.
  45. Hitchcock D. *On Reasoning and Argument: Essays in Informal Logic and on Critical Thinking*. New York: Springer, 2017. 555 p.
  46. Hitchcock D. *On Reasoning and Argument: Essays in Informal Logic and on Critical Thinking*. New York: Springer, 2017. 555 p.
  47. Huemer M. *Paradox Lost: Logical Solutions to Ten Puzzles of Philosophy*. London: Palgrave Macmillan, 2018. 278 p.
  48. Hurley P.J. *A Concise Introduction to Logic*. 13th ed. Cengage Learning, 2017. 728 p.
  49. Jaquette D. *Logic and How it Gets That Way*. Hoboken: Taylor and Francis, 2014. 321 p.
  50. Kelley D. *The Art of Reasoning. An Introduction to Logic and Critical Thinking*. 4th Edition. NY, London: W. W. Norton & Company, 2014. 627 p.
  51. Parsons Keith M. *Rational Episodes: Logic for the Intermittently Reasonable*. Prometheus Books, 2018. 229 p.
  52. Priest Graham. *Logic: A Very Short Introduction*. 2nd Edition. Oxford University Press, UK, 2017. 185 p.
  53. Salmon M.H. *Introduction to Logic and Critical Thinking*. New York: Cengage Learning, 2013. 530 p.
  54. Schumann Andrew (ed.). *Logic in Central and Eastern Europe. History, Science, and Discourse*. University Press of America, 2013. 730 p.
  55. Trafford James. *Meaning in Dialogue: An Interactive Approach to Logic and Reasoning*. Springer, 2016. 230 p.
  56. Wansing Heinrich, Ciuni Roberto, Willkommen Caroline (Editors). *Recent Trends in Philosophical Logic*. Springer. Cham, Switzerland. 2014. 220 p.